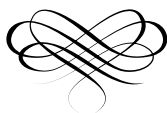

ЛЮБОВІ ПРОМІНЬ ЗОЛОТИЙ

Володимир Гнатюк

м. Київ 2021 р.

УДК 821.161.2-3
ББК 84 (4 УКР)-4
Г 56

Гнатюк В.М. Любові промінь золотий.
– К: ТОВ «Типографія «Від А до Я». – 2021. – 92 с.

Поетична збірка «Любові промінь золотий» – це витончені мініатюри про сенс людського буття, роздуми про любов і неспокій душі, радість і печаль, світло і тінь. Спалахи ліричних одкровень набувають як мажорного, так і мінорного звучання, глибина яких однаково безмежна і неосяжна, як цілий світ людських почуттів, думок і пристрастей. Ніжна симфонія люблячого серця ліричного героя бере силу і наснагу від народних джерел. Поет віддає на суд читачів і те, чим перестраждав, і те, що принесло йому велику радість.

Збірка припадає до вподоби усім, хто любить поетичне слово, плекає його, дає йому крила.

Художник: Володимир Чупринін

ISBN 978-617-7919-24-6

© Гнатюк В.М., 2021

«Обернися, мій світе, весною...»

Ця доволі скромна за обсягом книжка спонукає до небуденних роздумів про вічні неперепутні істини: життя і смерть, світло і тінь, радість і смуток... У потоці гамірливого повсякденного суєслов'я непоодинокі поетичні рядки з цієї книжки – як зблиски коштовних діамантів, як ковток холодної джерельної води в спекотний літній полудень. Для чого в світі людська марнота, і чому невгамовна душа бентежитья в любові і стражданні – ось основні мотиви цих проникливих поезій, ось із чим автор йде до свого читача.

Безперечно, лірика Володимира Гнатюка, при всій, здавалося б, позірній притишеній традиційності, призначена для справжніх шанувальників художнього слова, для тих, хто знає ціну слову й може відрізнити добірне стигле зерно від дешевої полови.

У книжці надibuємо несподівано болючі й проникливі мотиви, як-от у цьому вірші:

Більше не буде батька,
Печаль – не стулити очей...
І хата – хатинка, хатка
Без батькових дужих плечей.

І світу замало буде
Ступити в пекучий жар.
Тебе ще багато всюди,
А батька не буде, на жаль.

Автор ніби наскрізь пронизує читача несподіваним, як спалах, ліричним одкровенням:

Осінь, осінньо-сине
Небо над нами увиш.
І яблука, груші, і дині,
Над ними у млості стоїш.

Горіх не летів, а падав,
На пальчиках ходить дощ.
І пахне у церкві ладан,
Тож осінь – вмирає хтось.

Надзвичайно проникливо поет вихоплює з палітри повсякдення на перший погляд нібито непримітний образок, але, висвітлений під несподіваним ракурсом, цей зовні такий буденний шкiц набуває якоїсь особливої мінорно-ліричної, навіть до певної міри містичної тональності, і ти ніби відчуваєш ось цю надзвичайно тонку грань часу і простору, коли «Душа зійде з глибин сторіч, // Як миро з древньої ікони», і де, між яворами й липами у «панському саду», залишилися «твої сліди, загублені в траві»:

Пройшов останній перехожий,
Осінній день, осіння ніч...
І я – на небо ще не схожий
Десь вітром струшений обіч.

Крізь тканину світлих, сонячних рядків у поезіях Володимира Гнатюка пробивається якась зачаєна, притлумлена тривога перед неосяжним огромом цього великого й незбагненого світу, в якому яскраві блискітки-приници нерідко є оманливими і ведуть до згуби:

На вигоні, у схованках трави
Маля мурахи в мами запитало:
– Чи можна, мамо, лізти догори,
– Де сонце так привабливо моргало?

А мама посміхнулася: – Дитя,
Великий світ, мінливий поступ сонцем.
Оманлива та сонячна стежа,
Де блиску блиск виблискує червінцем.

За зовні ніби простими, звичними дефініціями – глибокі філософські сенси тимчасовості людської присутності на землі. Що є наше життя під вічним небом, в якому «день, як скрипка на одчассі», і в якому «пам'ять, як земля не охолоджена»?.. Можливо, це якась невтримна, швидкоплинна миттєвість «по цей бік річки», де «зеленіють трави, // І світ обійми сонячні відкрив»?.. Це куца миттєвість в очікуванні невідвратної переправи на той берег, де ті, «хто в богах спочив»?.. Це сполох блискавки

в грозовому небі?.. І що за тими дверима вічності, де – екзистенційна глибочінь таїни, недоступна нам, і звідки й досі «Бабуня кличе й кличе тебе з ганку: // – Колюню, йди, полуднати пора!..»

Твій голос стих, раптово обірвався,
І слів останніх вже ніхто не чув,
Чи ти просив води, чи все ж у небо рвався,
Так, ніби на землі набувся і заснув.

А я в ту ніч з відкритими очима
Шукав спасіння, навіть забуття.
Таке було велике оніміння,
Коли твоя прощалася душа.

Володимир Гнатюк – тонкий, надзвичайно чутливий до найтонших нюансів і душевних коливань лірик. Його поезія забарвлена в притишено-мінорні барви, з вражаючими образками, знайденими автором десь, певно, в найпотаємніших глибинах серця.

Тонка душа, тонкіша від сльози,
Як промінь сонця, блиснула в тумані.
Минулого притихли голоси,
Як стихли болі здавлені і ранні.

Або ж:

І знову погляд твій розмружить спокій неба,
Ні хмар тобі, ні блискавок – тишінь.
Ані тобі пташиних голосінь...
Лягла земля наввитажки на стебла.

Багато рядків присвячено темі світлого, чистого кохання, котре воістину возвеличує людину, возносить її до небес, наближає до Бога:

От і стрілися ми серед поля,
Де одна половина в житах,
А та друга – для пісні роздолля,
А та друга – зоря на устах.

Торкнутися душею світла в теперішньому повсякденному велелюдді, в світі, в якому «холодно і тихо», і в якому так складно не заблукати на манівцях, – це як очиститися від бруду, відчутти, бодай на якусь миттевість, Господню присутність ось тут, у самому серці. У серці, котре любить і страждає, і живе цим вічним неспокоєм під вічним небом... Саме до таких роздумів спонукають рядки поезій Володимира Гнатюка – чудові, світлі, але водночас забарвлені в мінорні кольори ось саме цього вічного неспокою душі...

Михайло СИДОРЖЕВСЬКИЙ

**ЛЮБОВІ
ПРОМІНЬ ЗОЛОТИЙ**

Розділ I

НА ЗОРЯНОМУ МАРШІ

А ай буде світло на душі,
Як в церкві: тихо і врочисто.
Слова, як зорі в ніч зійшли,
Щакі ж принадні й променисті.

*Макикові – моєму внукові,
який пішов до першого класу*

*Т*де дитя, роса і ранок,
Ще світ холодний і чужий,
А вже сповитий у серпанок
Любові промінь золотий.

І буде падати й лігати,
Як дзвін звучати громовий,
І стане ангелом на чатах
Любові промінь золотий.

А оя країно смутку і печалі,
Війна твоє охмарила чоло.
Твої сини, що з доблесті і сталі,
Кладуть життя у битві із ОРДЛО.

Тяжка тобі дісталася година,
І вороги шматують наш кордон.
На кожного знайдеться домовина,
Хто нашу землю тягне у полон.

Стою і я, чекаю переправи:
По той бік річки – хто в богах спочив,
По цей бік річки – зеленіють трави,
І світ обійми сонячні відкрив.

Горить душа, і хочеться забави,
Іще і ще цих сонячних обійм...
А цей могильний холод переправи
Хай у Харона ляже в упокій.

Сумні у тебе очі, Україно,
І калинові в присмерку вогні.
Горить Донецьк, Луганськ, і на світлинах
Твої, Україно, в траурі сини.

А скільки ще впаде на полі бою?
Чий отці, брати, чоловіки?
Хай їх душа, як свічка із амброю,
Вогнем торкнеться Божої руки.

*В*ночі, у темінь –ані-ні...
Земля припала до обійстя,
Що там на свічці в чорній млі
Вогнець спасенний заіскриться.

І пропаде безока ніч,
І ляк розіб'є вікон крони.
Душа зійде з глибин сторіч,
Як миро з древньої ікони.

Поквиліла душа й полетіла
У країну, де сплять журавлі.
Моя доленько-доле мінлива,
Де твої дивограй-скрипалі?

Хай би струни літа повертали...
Знову обрій в дитинство сіда.
І музики здивовані стали:
Я – і мама така молода.

Н а вигоні, у схованках трави
Маля мурахи в мамі запитало:
– Чи можна, мамо, лізти догори,
Де сонце так привабливо моргало?

А мама посміхнулася: – Дитя,
Великий світ, мінливий поступ сонцем.
Оманлива та сонячна стежа,
Де блиску блиск виблискує червінцем.

*З*нову день, як скрипка на одчасі,
Одна струна на декові жива.
На старості не музика – гримаси,
А молодінь хоч сива, та жива.

На тій струні давно ніхто не грає,
Там лише тіні буйного життя.
А серце й досі в серці завмирає,
Бо їх ще два на березі життя.

Бо ти була, любове, сторікою,
Де світ замкнувся – тільки я і ти.
У чистім полі та над головою
Жар-птиці нас вітали з висоти.

Зависла ніч, лягла на вітер ласка,
У небі заіскрив Великий Віз,
І біль такий, як та козацька шашка,
Або рубай, або на палю лізь.

Більше не буде батька,
Печаль – не стулити очей...
І хата – хатинка, хатка
Без батькових дужих плечей.

І світу замало буде
Ступити в пекучий жар.
Тебе ще багато всюди,
А батька не буде, на жаль.

Злітає листя з золотавих кленів
На теплу землю, зрошену дощем.
Ліхтар у парку світиться крізь темінь,
І хтось когось цілує ще і ще.

Якась химера виглядає з хащів,
Каштан знічев'я скинувся в траву.
Зоря в зорі на зоряному марші
З небес несе огненну булаву.

Я знов у лісі лісовик.
Стежки продмухую від листя.
І в гущині на маслоки
Зайду як друг до їх обійстя.

І запашні маслянкуки,
І їх здивовані маслята,
Як ті весільні парубки,
Чекають музики і свята.

Кіт Вакула

Він не ходив – лякав рябий світанок
І вимагав із пачки свіжини.
А ні – то бій з порожніх в хаті банок,
Які скидав щосили з вишини.

І знав мій кіт, що він не буде битий
За лють свою, за бешкет і бедлам.
Я вже іду kota свого кормити,
Бо спершу кіт, а тільки згодом сам.

т і стрілися ми серед поля,
Де одна половина в житах,
А та друга – для пісні роздолля,
А та друга – зоря на устах.

І шумить половиною жито,
А на другій – посріблений спів,
Ти – моє зачароване літо
В щебетанні п'янокх солов'їв.

Зависла сонця пектораль
В свічаді вихру падолисту.
Твоїй ході нічна вуаль
Дає ще стільки сяйва й блиску.

І тісно-замкнено рукам,
Зникає тїнь на полі муки.
Я з вами ваш, мені і вам
Ця пектораль, як сонце в руки.

*Ніні Горик, поетесі,
пошана на ювілей*

А

алює осінь листя в золоте,
Вже і тумани до землі спустились.
Волинь цвіте, жоржинами цвіте,
Твої квітують, Ніно, віршокрили.

Бо ти ж Волинська мавка лісова
Із древнього поселення Забужжя.
В тобі звитяга Лесина жива,
А честь ще та – з козацького залужжя.

Хай доля зійде срібним рушником,
Бо Україна з тебе народилась.
Хай слово ляже золотим рядком,
В якому два твої пісенні крила.

Зимою дощ, тумани, мокрота...
І висне небо поглядом печальним.
Ще пролісок в колисці – дрімота,
А вже душа свої виводить тайни.

Їй хочеться обіймів і вогню,
І зірку з неба у холодну хату.
Зима мине і ластівка в меню
Комах малятам випурхне шукати.

Проїшов останній перехожий,
Осінній день, осіння ніч...
І я – на небо ще не схожий
Десь вітром струшений обіч.

Але поволі доля зволить
Збирати яблука, і час
Такими соняхами вродить –
Попробуй ще впіймати нас!

*З*нову погляд твій розмружить спокій неба,
Ні хмар тобі, ні блискавок – тишiнь.
Ані тобі пташиних голосiнь...
Лягла земля наввiтяжки на стебла.

Ще свiт мовчить, у свiтi нiтелень,
Ще руки в руки не беруть роботи.
Сидять коти без крику i охоти,
I цвiт у вишнях квітне для вишень.

Цей вітер змін, вітрище-вітровій
Несе надію, як Телесик казку,
В якій загине наш короназмій,
І на Великдень ми посвятим паску.

Хтось буде готуватись до вінця,
Чиясь біда розтане, ніби з воску.
Весною все дівчатам до лица,
Весна, як сад на райському підмостку.

*Т*ихий сум, як шовк туману,
Свої обійми розгорнув.
Із золотого океану
Твій ніжний образ спалахнув.

І я сахнувся. Боже правий!
Ця мить, і молодість, і ти...
Тут – осінь біля переправи,
А там – весна іде цвісти.

С теляться пташині голоси,
Вже бузки і бузьки народились.
У сакральній глибині душі
Майові веснянки зачались.

В б'езумі солодких Ваших губ,
Де уста на сватанні у травня,
Серця в серці тенькіт: люба-люб,
І небесне душа-душ вінчання.

*М*онка душа, тонкіша від сльози,
Як промінь сонця, блиснула в тумані.
Минулого притихли голоси,
Як стихли болі здавнені і ранні.

І в тій смертельній, тихій тишині
Таке життя звелось на п'єдесталі,
Коли душа запалює вогні
І сходить сонце в золотій вуалі.

*Р*осте трава, тумани пелехаті
Лягли на діл, як білі вітражі,
Ще сон у сні свої тримає хати,
А вже у вікнах блиснули вогні.

Десь піч у небо сизо задиміла,
Цвіркун віщує сонця пектораль.
І півень вийшов, ніби сам міся –
Пора у світ виводити хорал.

сінь, осінньо-сине
Небо над нами увиш.
І яблука, груші, і дині,
Над ними у млості стоїш.

Горіх не летів, а падав,
На пальчиках ходить дощ.
І пахне у церкві ладан,
Тож осінь – вмирає хтось.

*Н*а волинських озерах тумани
Зачепились за плесо води.
Із туманів у білому панна
У тумані ховає сліди.

Чути риба до панни озветься,
І човни на цей раз промовчать.
Бо ще поки рибалка збереться,
Де тумани, як панна, лежать.

Що демó до літа, зріє полуниця,
Перецвіли сади серед дощу.
І сонце так тривожно часом сниться,
Що я йому збентежено кричу.

Що наше небо полонили хмари,
І день у дні не бачиться з теплом,
І поцілунки й усмішки пропали,
І лише чапля ходить за селом.

*а*чи звук, чи слово, чи луна
Відколисалися у серці.
І спогад, мрія, таїна,
Як сонце, блиснули на скельці.

За їх світóвидом і я
Палав, як зірка з піднебесся.
І плесо, хвиля, течія
Знялись у срібне перевесло.

*В*ідколи світ свої розмружив очі
Явився ангел – Божий посланець,
І людству взяв й довіку напрозорочив
Любов і смерть, початок і кінець.

І не сказав, в яку таку годину
Відкриється у Бога благодать,
Коли і хто в її садах спочине,
Кому в пітьмі страждати і страждать.

 бернися, мій світе, весною,
Стань теплом в моїм синім вікні.
І сади сколихнуться розвоєм,
І надія воскресне в мені.

Ген у небі співає пташина,
Повертає юнацькі літа.
Знову йтиме до тебе хлопчина,
Щоб твої цілувати уста.

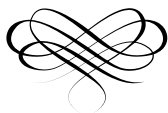
С тихли і болі й печалі,
Чи десь загубились в душі?
Наші в житті карнавали
У сутінку на спориші.

Образи милі й обр́ази
Не сколихнути вікам.
Тільки лишилися фрази
Належні мені і вам.

**ЛЮБОВІ
ПРОМІНЬ ЗОЛОТИЙ**

Розділ II

**МОЯ ЖУРА
БЕЗМЕЖНА ЗА
ТОВОЮ...**

Життя як одна мить...

(На світлий спомин про мого брата Миколу)

Кажуть, людина приходить у світ, щоб збудувати дім, народити дитину і посадити дерево. А ще вона приходить для того, щоб свій талант вдихнути у слово, пісню, полотно, глину. І байдуже хто ти: вчитель, лікар, поштар чи будівельник.

Я з братом Миколою народився в один день – 28 березня. Сільська хата, вишні та черешня на городі – і безмежжя навколишнього простору, щоб досягнути світ добра й справедливості, світ захоплень і величі людської душі. Отак ми росли, мужніли і пізнавали життя у різних містах України. Я став учителем, Микола – водієм. Йшли роки. Брат відкрив у собі життєдайне джерело романтичної поезії, тому з'явилися на світ його вірші про маму, дружину, дідуся, неповторні волинські краєвиди, дитячі розваги. Згодом поетичне слово Миколи зазвучало на всю Волинь у ліричних і патріотичних піснях. Його друзі – письменники, журналісти і просто друзі – любили і шанували свого побратима. Його сім'я гордилася таким батьком, чоловіком і дідусем. Він завжди посміхався, був життєрадісним і щасливим.

Тяжка хвороба, пов'язана з Covid, обірвала життя Миколи 14 січня 2021 року, якраз на свято Василя. Але він продовжує жити у моєму серці своїм світлим образом великої любові. І ось таку стоголосу любов, яка спинилася у душі під високими зводами болю, я передав у цих віршах, які пропоную вашій увазі.
Царство тобі Небесне, Брате!

Світліє день, весна не за горами,
Кіт у вікні полює на тепло,
Сіріє сніг і тане під ногами,
І перша брунька підняла чоло.

Життя озвалось висотою в серці,
Веснянкою весняно розцвіло.
І світ мені відкрився, ніби вперше,
Де ні журби, ні втрат ще не було.

й зацвітуть і вишні, і черешні,
І черемшина в панському саду!
І догорять забуті головешки,
Де нирські хлопці пасли череду.

Хтось відгукнеться, скине руки вгору,
Впаде, як м'ячик, у м'яку траву.
З того століття чую твій я голос...
Тебе нема, а я, ти бач, живу.

*М*и був в бабуні важний вихованець,
Ріс як у селах всяка дівтора.
Топтав спориш і з хлопцями уранці
Біг день новий тримати за хвоста.

Усе в тебе пригоди і події,
То на крижині, в крижаній воді...
Твої такі були дитячі мрії,
Що діставали неба вже тоді.

*М*вій голос стих, раптово обірвався,
Слова останні вже ніхто не чув.
Чи ти просив води, чи все ж у небо рвався,
Так, ніби на землі набувся і заснув.

А я в ту ніч з відкритими очима
Шукав спасіння, навіть забуття.
Таке було велике оніміння,
Коли твоя прощалася душа.

Коли впаде остання зірка з неба
І нам Господь свою покаже суть,
Настане Суд, і виникне потреба,
Коли земне на шальки покладуть.

Чи буде й там душа моя страждати
За всі втрати, болі, відчаї?
А скільки ще хотілося сказати,
Коли тебе будили солов'ї.

*Н*а цвинтарі печалі і скорботи
Пливуть чужі і рідні імена:
Той воював, в того були сухоти,
А смерть до всіх явилася одна.

І знову світ озветься спозаранку,
Така роса – аж топиться коса.
Бабуня кличе й кличе тебе з ганку:
– Колюню, йди, полуднати пора!

*М*ой панський сад, ті явори і липи,
Твої сліди, загублені в траві.
Ти свій престиж із перемоги ліпиш,
З своїх звияг у чесній боротьбі.

Твій сміх лунав, загорнутий у вітер,
Бо хлопчикам усе ж бо до снаги.
Завоювати всі фортеці в світі,
А так! Хай знають наших вороги!

Волинь спинилась піснею в тобі,
Слова про маму такі теплі й суцї,
Такі прості, глибокі і цілющі,
Волинь спинилась піснею в тобі.

Волинь спинилась на музичній хвилі,
Біля озер дівчата ходять милі,
Твої пісні на березі співають,
Співають так, що серденько виймають.

Зійшли сніги, земля зазеленіла,
Додому повертаються птахи.
Вже й ластівка своє гніздечко звила,
І чути з вулиць дідове «кахи».

Гуде подвір'я, чепуриться хата,
Біжать з гори дитячі голоси.
І тільки та твоя хвороба клята
Твоє життя зміняла на хрести.

Ось і прийшов до брата день народження.
Це вперше я дивитимусь в пітьму.
І пам'ять, як земля не охолоджена,
За кадром в кадрі явить скорб земну.

А все ж було, здавалося, одвічним.
Твоїх пісень засолов'ївся сад...
Той день останній, що почався в січні,
Коли зійшлися діти посівать.

Я тебе не бачу і не чую –
Бо хворію голосом німим,
І твоїм обличчям дорогим,
За яким так болісно сумую.

Як у світі холодно і тихо.
Ти мовчиш у тій своїй плавбі,
Хоч обійми подали тобі
Там в саду одвічної утіхи?

Зміст

Розділ I НА ЗОРЯНОМУ МАРШІ

Іде дитя, роса і ранок.....	13
Моя країно смутку і печалі.....	14
Стою і я, чекаю переправи.....	17
Сумні у тебе очі, Україно.....	18
Вночі, у темінь – ані-ні.....	21
Поквилила душа й полетіла.....	22
На вигоні, у схованках трави.....	23
І знову день, як скрипка на одчасі.....	24
Бо ти була, любове, сторікою.....	27
Більше не буде батька.....	28
Злітає листя з золотавих кленів.....	31
Я знов у лісі лісовик.....	32
Кіт Вакула.....	33
От і стрілися ми серед поля.....	34
Зависла сонця пектораль.....	37
Малює осінь листя в золоте.....	38
Зимою дощ, тумани, мокрота.....	39
Пройшов останній перехожий.....	40
І знову погляд твій розмружить спокій неба.....	43
Цей вітер змін, вітрище-вітровій.....	44

І тихий сум, як шовк туману.....	45
Стеляться пташині голоси	46
Тонка душа, тонкіша від сльози.....	49
Росте трава, тумани пелехаті.....	50
Осінь, осінньо-сине	53
На волинських озерах тумани	54
Йдемо до літа, зріє полуниця	57
Чи звук, чи слово, чи луна.....	58
Відколи світ свої розмружив очі	61
Обернися, мій світе, весною	62
Стихли і болі й печалі	63

Розділ II

МОЯ ЖУРА БЕЗМЕЖНА ЗА ТОБОЮ...

Світліє день, весна не за горами.....	69
Ой зацвітуть і вишні, і черешні.....	70
Ти був в бабуні важний вихованець	73
Твій голос стих, раптово обірвався	74
Коли впаде остання зірка з неба.....	77
На цвинтарі печалі і скорботи	78
Той панський сад, ті явори і липи	81
Волинь спинилась піснею в тобі.....	82
Зійшли сніги, земля зазеленіла	85
Ось і прийшов до брата день народження.....	86
Я тебе не бачу і не чую	87

Літературно-художнє видання

Гнатюк Володимир Миколайович
Любові промінь золотий

Художник: Володимир Чупринін

Віддруковано:
ТОВ «Типографія «Від А до Я»